

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	26908 Будівництво та цивільна інженерія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

10.06.2020 р.

Справа № 0408/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 19 "Архітектура та будівництво" у складі:

Корнилій Третяк – головуючий,
Волкова Вікторія Євгенівна,
Гамеляк Ігор Павлович,
Дорошенко Юрій Олександрович,
Плугін Андрій Аркадійович,
Ремізова Олена Ігорівна,
Семко Олександр Володимирович,
Турченко Василь Олександрович,

за участі запрошених осіб:

відсутні,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	26908
Назва ОП	Будівництво та цивільна інженерія
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 8, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі та місія освітньої програми ЗВО є чітко визначеними. Цілі ОП загалом узгоджуються з місією університету, яка визначається Стратегічним планом розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2019-2026 роки: https://drive.google.com/file/d/1kd_mZM_yNCAQQpQK1JxejkPsOEvagMdt/vie. У звіті із самооцінювання дещо складно викладена інформація стосовно цілей ОП, а саме: «Орієнтації на актуальні питання предметної сфери спеціалізації "Промислове і цивільне будівництво" в Україні ....». Але, як свідчить звіт експертної групи, загальний зміст повною мірою відображає сучасні напрямки та цілі підготовки бакалаврів з будівництва та цивільної інженерії.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Наведена у звіті із самооцінювання ЗВО та звіті експертної групи інформація свідчить про те, що зі студентами систематично проводяться співбесіди й анкетування стосовно змісту та наповнення ОП. Результати опитувань надалі проходять статистичну обробку для виявлення існуючих тенденцій. Як свідчить звіт експертної групи, інтереси та пропозиції студентів, висловлені на минулих зустрічах, були повністю враховані. Тобто ОП формується, спираючись на інтереси студентів. Проте обговорення цілей освітньої програми з роботодавцями має здебільшого неформальний характер, під час особистих зустрічей. Таким чином, можна стверджувати, що цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням думок зацікавлених сторін.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Сформульовані цілі та програмні результати навчання, викладені в ОП, відповідають регіональним програмам Чернівецької області в галузі будівництва, зокрема: програмам з розвитку житлового будівництва; енергозбереження; соціально-економічного та інноваційного розвитку; реконструкції та модернізації житла; з безпеки будівництва та інженерного захисту територій зі складними інженерно-геологічними умовами тощо. Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних ОП Київського національного університету будівництва і архітектури, Придніпровської державної академії будівництва та архітектури, Національного університету водного господарства та природокористування, а також закордонних університетів – Технічного університету м. Любека (Німеччина), Яського технічного університету ім. Георга Асакі (Румунія) та Бранденбурзького технологічного університету Котбус-Зенфтенберг (Німеччина).

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти на сьогодні відсутній. Експертна група дійшла висновку, що програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає п.4 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту». У висновку експертної групи при визначенні загальної кількості кредитів не були враховані обсяги практик, що призвело до похибки в оцінці загального обсягу ОП (154+66).

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Досягнення цілей та програмних результатів навчання забезпечується обов'язковими освітніми компонентами, включеними до ОП. Викликає сумнів необхідність залучення до підготовки бакалаврів спеціальності 192 фахівців з кафедр фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, фізичної реабілітації та ерготерапії з огляду на те, що їх компетенції перебувають поза предметною галуззю будівництва. Курсове проектування має своєю метою набуття студентами професійних знань і навичок, підготовку до самостійного виконання випускової роботи. Кількість курсових проєктів та їх обсяг обмежені. Курсові проєкти відповідно до ОП і календарного плану скупчені в 7 семестрі, що має негативний вплив як на якість цих проєктів, так і на навантаженість студентів. Курсові проєкти доцільно відділити, тому запровадження курсового проєкту з навчальної дисципліни ВБ16.2 «Управління персоналом, конфліктологія», яка не має стосунку до формування професійних компетенцій, потребує додаткового роз'яснення. З урахуванням досвіду інших ЗВО, які виконують підготовку за спеціальністю 192, рекомендується збільшити час, відведений студентам на виконання дипломної роботи.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Загалом зміст ОП відповідає предметній сфері заявленої спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія». Проте слід розглянути можливість розширення дисциплін основного профілю, які формують фахові компетенції.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Обсяг вибіркових дисциплін становить 61 кредит ЄКТС (25,4 % від загальної кількості кредитів), що відповідає нормам чинного законодавства. Як зазначено у звіті експертної групи, викладачі інформують студентів стосовно змісту вибіркових дисциплін і можливості їх вільного вибору. Проте фактично вибір дисциплін відбувається на основі академічних груп, що можна пояснити невеликою чисельністю студентів.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка має на меті удосконалення студентами професійних умінь і навичок і входить до обов'язкових компонентів ОП. Загальний обсяг практичної підготовки за ОП становить 12 кредитів ЄКТС. У навчальному плані ОП передбачені навчальні та виробничі практики: інженерна (геодезична), геологічна, будівельно-технологічна, виробнича. Виробнича практика відбувається на базі будівельних організацій, зокрема: ТзОВ будівельна фірма «Чернівціжитлобуд»; колективне підприємство «Ремонт, будівництво, монтаж»; компанія «Техно плюс», ТОВ «Водограй». Повна відмова від проведення лекцій з дисципліни ППОЗ «САП (програмне забезпечення Allplan) в архітектурі та будівництві» є невмотивованою. Оскільки мета опанування цього програмного комплексу не обмежується вивченням інтерфейсу та невеликої кількості комбінацій клавіш, особливо з огляду на те, як швидко змінюються комп'ютерні технології. Мета є більш складною. Вона передбачає і ознайомлення з процесами й методами, які покладені в основу кожного окремого програмного комплексу, і вимогами до результатів, отриманих за допомогою цього комплексу, і здатністю студента аналізувати ці результати.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

До ОП залучені компоненти гуманітарної та соціально-економічної підготовки, що дозволяє забезпечити набуття здобувачами соціальних навичок, які досягаються в результаті оволодіння загальними компетентностями.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Схема логічної взаємодії освітніх компонентів 1-4 курсів потребує вдосконалення. Доцільно збільшити частину профільних предметів у навчальному навантаженні.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна форма підготовки здобувачів освіти за ОП відсутня.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими й не містять дискримінаційних положень. Інформація про правила прийому розміщена у вільному доступі та оприлюднена на офіційному вебсайті закладу вищої освіти (http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80).

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Згідно з «Правилами прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича в 2020 році» (http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80) для вступників на ОП на базі ПЗСО вступними конкурсними предметами ЗНО, крім української мови та літератури, є математика, іноземна мова або фізика. Вступ на ОП на основі ОКР «Молодший спеціаліст» здійснюється за результатами ЗНО з української мови та літератури (Правила прийому 2020 р.) і фахового вступного випробування.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ЗВО ще не мав практики академічної мобільності та неформальної освіти за спеціальністю «Будівництво та цивільна інженерія». Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, закріплені в «Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича». Зміст цього документа оприлюднений на офіційному вебсайті університету (у розділі «Нормативно-правове регулювання та методичне забезпечення організації освітнього процесу в університеті») (https://drive.google.com/file/d/1P2OnxB_oJfGB8rNEqYr6Df3wb2pac-X/view) та «Положенні про порядок переведення, відрахування, поновлення та переривання навчання студентів у ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/1EYmliUGrG6o1TqL6XJkGyAzW16mutE4Y/view>). Право на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм і проєктів, договорів про співробітництво.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів неформальної освіти визначені «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/17hOEulYSU5VKawWlYrKu2dFd5J74P_IQ/view). Тут надано критерії визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Про можливості неформальної освіти повідомляють студентам лектори, викладачі, які ведуть практичні, лабораторні заняття. Також, згідно з Положенням, участь у студентському самоврядуванні можна вважати неформальною освітою через можливість набуття управлінських, організаторських, комунікативних та інших умінь. Згідно зі звітом із самооцінювання, випадків зарахування результатів неформальної освіти за ОП «Будівництво та цивільна інженерія» як окремих предметів не було. Водночас ЗВО наголошує, що наявність сертифіката володіння англійською мовою на рівні В1-В2 враховується при оцінюванні дисципліни «Професійна іноземна мова».

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Навчання й викладання за освітньою програмою відповідає вимогам до цього критерію, однак для досягнення заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання необхідно доопрацювати структуру, зміст ОП, робочі програми дисциплін відповідно до наданих зауважень та пропозицій.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформація стосовно цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання наведена в робочих програмах навчальних дисциплін. Порядок та критерії оцінювання регламентуються внутрішнім документом (https://drive.google.com/file/d/10DjR_CeBV36Kc8npWDW-z7BPrIf12Kz4/view). Інформація про види та рівні контролю навчальних досягнень оприлюднена на офіційному сайті за посиланням: <http://www.chnu.cv.ua/index.php?page=ua/osvitnia/obkontrolju> Експертна група встановила, що доступ до навчально-методичного забезпечення здійснюється лише зі сторінки кафедри, і не є доступним за прямим посиланням із загальноуніверситетського сайту.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Студенти кафедри активно залучаються до досліджень під час виконання лабораторних, курсових, дипломних, а також науково-дослідних робіт (2017-2019 р. реєстраційний №0112U002342). Результати студентських наукових робіт проходять апробацію на щорічних студентських наукових конференціях ЗВО.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Переважну більшість молодшого педагогічного штату складають особи, які проходили навчання в аспірантурі. Їх кваліфікаційні роботи пов'язані з науковими дослідженнями за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія», що знайшло відображення в освітніх компонентах ППВ 7, ППО23, ППВ5. Із звіту експертної групи випливає, що система перегляду та оцінювання змісту освітніх компонент формується на основі обговорення результатів стажування та підвищення кваліфікації, проведення засідань наукових семінарів, аналізу результатів роботи Екзаменаційної комісії із захисту кваліфікаційних робіт, зустрічей зі стейкхолдерами. Результати НДР реєстраційний №0112U002342) включені в освітні компоненти.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

ЗВО має налагоджені відносини з навчальними закладами Румунії, Австрії, Німеччини. Завдяки закордонним партнерам ЗВО покращило матеріально-технічну базу, що дало можливість залучати студентів не тільки в теоретичних, але й в експериментальних наукових дослідженнях. П'ять викладачів, які залучені до цієї ОП, пройшли стажування за кордоном. ЗВО здійснює підготовку іноземних студентів за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти Мова навчання – англійська. Гарант Струк А. Я. має сертифікат С1 з англійської мови.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів наведені в «Положенні про контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів у ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/10DjR_CeBV36Kc8npWDWz7BPrIf12Kz4/view). Однак інформування студентів про розподіл балів за видами робіт та строки їх представлення в силабусах і на сайті університету та сторінці кафедри відсутні. Експертна група стверджує, що здобувачі вищої освіти отримують цю інформацію в усному вигляді від викладачів на першій парі з дисципліни, усе пояснюється доступно та зрозуміло.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти відсутній. Атестація випускників освітньої програми «Будівництво та цивільна інженерія» проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи (проєкту) та атестаційного екзамену.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Проведення контрольних заходів регламентується окремим положенням (https://drive.google.com/file/d/10DjR_CeBV36Kc8npWDW-z7BPrIf12Kz4/view). Процедури запобігання конфлікту інтересів регулюють «Правила академічної доброчесності ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/15BMBYoarKofpQoaSeRGA7RildOK8apW_/view). Випадків оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів експертною групою не виявлено.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

При Вченій раді створено комісію з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту, висновки якої враховуються при зарахуванні персоналу на науково-педагогічні посади, наданні рекомендацій на присудження вчених звань. Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності прописані в «Правилах академічної доброчесності» (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view), а також у «Положенні про запобігання плагіату» (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJI2ot4UeSq2_BSgadrPL_/view). Для роз'яснення засад академічної доброчесності також було розроблено й затверджено «Етичний кодекс» (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAykF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view). Популяризація академічної доброчесності серед студентів відбувається через газету студентського самоуправління. Експертна група у звіті підтверджує, що студенти добре ознайомлені з принципами академічної доброчесності, дотримуються їх засад, випадків порушення не зафіксовано.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Кількісні та якісні показники рівня наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників, які забезпечують навчальний процес на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за освітньою програмою «Будівництво та цивільна інженерія», відповідають п.30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти. Однак була виявлена достатня кількість штатних викладачів інших профілів, деякі з яких не відповідають профілю спеціальності. Для підвищення рівня викладання спеціалізованих дисциплін для студентів за ОП на умовах сумісництва на кафедрі будівництва працюють троє викладачів КНУБА (м. Київ). Як свідчить звіт експертної групи, троє асистентів випускової кафедри подали свої дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук до захисту в спеціалізовані ради.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими й закріплені в нормативному документі «Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnSFg4X3NhclVMWC1LSHZxVmtmUEUtcow3eUZr/view>). Рівень професіоналізму претендентів на посади науково-педагогічних працівників визначається відповідно до п. 30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Для оцінки рівня професійної кваліфікації претендента кафедра може запропонувати йому прочитати пробні лекції, провести практичні заняття.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

ЗВО укладені угоди про співробітництво з певною кількістю будівельних компаній. Експертна група провела зустріч з роботодавцями регіону, на якій було підтверджено, що кафедра будівництва залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу шляхом коригування змісту освітньої програми. Експертна група виявила, що роботодавці беруть участь у проведенні атестації здобувачів вищої освіти, обговоренні потреб освітнього процесу та вносять пропозиції до оновлення змісту ОП.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Професіонали-практики й експерти в будівельній галузі залучаються до проведення лекцій із предметів професійної підготовки, а також рецензування кваліфікаційних робіт і атестації бакалаврів.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Стратегія ЗВО щодо професійного розвитку викладачів ОП здійснюється відповідно до «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», що розроблений відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 №800. Підвищення кваліфікації відбувається шляхом стажування НПП у вищих навчальних закладах України або інших держав, з якими налагоджені тісні зв'язки (Університет прикладних наук м. Любек, Німеччина; літня школа-семінар м. Хоф, Німеччина).

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом морального (подяки, грамоти, відзнаки) та матеріального заохочення викладачів. Для матеріального заохочення викладачів в університеті розроблена та впроваджена система індивідуальних надбавок до зарплати професорсько-викладацькому складу на основі результатів рейтингових оцінок їх навчально-методичної, наукової та гуманітарновиховної діяльності які можуть становити до 25 % від посадового окладу (с. 31-41 на <https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnRTdLaUdBYVd6cHdsVDFkYjk3cWxRZXZheUt3/view>). Талановитих працівників стимулюють до подальшої творчої діяльності за допомогою премій на публікацію підручників.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Фінансові та матеріально-технічні ресурси ЗВО дозволяють досягати цілей і програмних результатів, заявлених в ОП. Експертна група підтвердила відповідність освітнього середовища сучасним вимогам. ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і студентів до відповідної інфраструктури та інформресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Для організації навчання студентів у ЧНУ є достатня інфраструктура. Для харчування студентів на факультеті працює їдальня, для підготовки у вільний час спільно зі студентами створено студентський простір. Іногородні студенти забезпечені гуртожитками на 95 %.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Користування інформаційними ресурсами бібліотеки, платформи Moodle, відповідною науковою, спортивною базою повністю безоплатне для співробітників і здобувачів вищої освіти. Університет має доступ до баз даних: Cambridge University Press (книги), Web of Science, Scopus. Ресурси, які захищені авторським правом чи передбачають особливі умови використання, є доступними в локальній мережі університету.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

ЗВО здійснює технічний нагляд наявного капітального фонду, проводяться поточний та капітальний ремонт в навчальних корпусах та гуртожитках. Навчальні приміщення відповідають санітарним умовам стосовно площі приміщень, температурного режиму, освітлення. Щоденно виконується вологе прибирання й провітрювання. Для надання первинної медичної допомоги в студмістечку працює медпункт, також функціонує міська студентська поліклініка. Щороку студенти проходять інструктаж з техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, що фіксується у спеціальних журналах. Університетська соціологічна лабораторія періодично проводить опитування студентів стосовно потреб та інтересів студентства та рівня їх задоволеності. На засіданні вченої ради ЧНУ 23.12.2019 року прийнято «Положення про соціально-психологічний центр ЧНУ та створення соціально-психологічного центру ЧНУ».

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів освіти, що здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Статуту ЧНУ, рішень вченої ради ЧНУ, наказів і розпоряджень ректора та реалізується в спільній діяльності студентів, викладачів, кураторів. Основним джерелом інформації є офіційний сайт ЗВО. Інформація про організацію освітнього процесу розміщується на дошці оголошень факультету та на сайтах факультету й кафедри. Інформаційна підтримка здобувачів освіти виявляється у забезпеченні вільного безперешкодного доступу до інформації, необхідної для організації освітнього процесу, зокрема щодо: розкладів навчальних занять і консультацій; масових заходів ЗВО та роботи його структурних підрозділів; комунікації з викладачами й керівниками наукових досліджень; рішень вченої ради; наказів і розпоряджень ректора тощо. Консультативна підтримка здобувачів освіти передбачає організацію системи групових та індивідуальних консультацій для оперативного задоволення освітніх, організаційних та соціальних потреб студентів. Соціальну підтримку в ЧНУ отримують студенти, що належать до пільгових категорій. Таким студентам виплачується матеріальна допомога, компенсації на продукти харчування й вони звільнені від оплати за проживання в гуртожитку.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У ЗВО розроблені та реалізуються спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти для осіб з особливими потребами, які відображені у правилах прийому до ЧНУ 2020 р. (http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80). Особи з особливими потребами мають право на безоплатне забезпечення інформацією для навчання в доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я; на спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури закладу вищої освіти відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Моніторинг корупційних проявів здійснюється шляхом регулярного анкетування студентів «Викладач очима студента». Експертна група вказала, що студентам відомі алгоритми вирішення конфліктних ситуацій (при сексуальних домаганнях, дискримінації, корупції, булінгу), але в них таких ситуацій не виникало. На жаль, у ЗВО відсутні інші форми запобігання конфліктним ситуаціям, які б були орієнтовані на звернення окремих студентів. Так, відсутні будь-які відомості про наявність або «скриньки довіри», або служби психологічної підтримки студентів.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедури розроблення, затвердження моніторингу та періодичного перегляду ОП у ЗВО регламентуються таким документом: «Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм» (https://drive.google.com/file/d/13O1KSnZkg7h4vlnS8Nhp4uqaDjg_BHY/view)

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Представники органів студентського самоврядування включені до складу колегіальних органів управління, вченої ради ЧНУ, вченої ради факультету, методичної ради факультету, громадського самоврядування, тому беруть участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості (під час обговорення, затвердження, перегляду ОП, обговорення нормативних документів, створення нових ОП, обговорення подальшої стратегії та розвитку якості освіти). Залучення здобувачів вищої освіти до процесу періодичного перегляду ОП відбувається шляхом бесід і анкетування, участі в засіданнях студпарламенту, студентського профбюро. Врахування пропозицій здобувачів вищої освіти здійснюється членами проектної групи після їх аналітичного перегляду та узгодження з пропозиціями роботодавців і викладачів.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці, пов'язані з цією ОП, активно долучаються до її поліпшення переважно в усній формі через регулярне спілкування з кафедрою. На зустрічі експертної групи з фокус-групою її учасники підтвердили високий рівень зацікавленості кадрами, яких готують за цією ОП. Це виявляється в ініціативах з боку роботодавців щодо поєднання навчального процесу та виробництва.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

ЗВО розпочав підготовку бакалаврів за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія» у 2010 р. Існує практика збору інформації стосовно їх подальшого кар'єрного зростання, є зворотний зв'язок з випускниками.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Процедури внутрішнього забезпечення якості здійснюються згідно з «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича». (<https://drive.google.com/file/d/1Ti3xngUzuP-nIcWMSQhijff4G4-x9nux/view>), а також «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича». Моніторинг та удосконалення ОП у процесі їх реалізації передбачають визначення: змісту освітніх програм за результатами останніх досліджень у відповідній галузі знань з метою забезпечення їх відповідності сучасним вимогам; змін потреб суспільства; очікувань, потреб та ступеня задоволення студентів стосовно освітньої програми.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Усі учасники академічної спільноти ЗВО залучені до процедури внутрішнього забезпечення якості ОП шляхом виконання покладених на них певних обов'язків та повноважень.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Усі правила та процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, чітко сформульовані та викладені в Статуті ЗВО, оприлюднені в інтернеті у вільному доступі (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWs1X3BVdTRSMWoxUj1Nb1dRYzFr/view>). Адміністрація ЗВО слідкує за дотриманням Статуту всіма учасниками освітнього процесу.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Наведене у звіті із самооцінювання посилання (http://arhibud.chnu.edu.ua/?page=ua/o4ed_pr) відкриває сторінку переліку існуючих ОП факультету архітектури, будівництва та прикладного мистецтва, а не скриньку збору зауважень

та пропозиції зацікавлених сторін (стейкхолдерів).

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Відповідно до звіту експертної групи, освітня програма завчасно була опублікована на сайті університету, містить основну інформацію про зміст і результати навчання за нею, перелік дисциплін та контрольні заходи за ними, але не передбачає пояснення їх змісту в доступній формі.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Текст цілей ОП повинен чітко та стисло відбивати їх зміст та бути узгодженим з очікуваними результатами навчання. Практична підготовка здобувачів вищої освіти є важливою складовою навчального процесу. Однак у таблиці обліку обсягів навчальних компонент відсутні дані про обсяг практик. Ця таблиця складена не коректно, що призвело до того, що експертна група оцінила загальний обсяг ОП у кредитах ЄТКС. До викладання навчальних компонент слід долучати тільки колективи кафедр та окремих працівників, які мають споріднений профіль.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Навчальне навантаження повинно бути рівномірно розподілене за семестрами, і кількість годин навчання за тиждень не повинна перевищувати значень, рекомендованих МОН. Процедура відбору студентами вибіркового дисциплін потребує формалізації – створення загальноуніверситетської бази вибіркового дисциплін та розроблення Google form для фіксації вибору кожного студента. Потребує корегування кількості та змісту курсових проєктів. Курсовий проєкт «Управління персоналом, конфліктологія» слід скасувати як такий, що не відповідає предметній сфері спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія». З урахуванням досвіду профільних ЗВО, термін підготовки кваліфікаційної роботи здобувачами вищої освіти необхідно збільшити.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

ЗВО розробив низку положень для підтримки здобувачів з особливими потребами під час вступу. Однак слід дотримуватися здорового глузду й тверезо оцінювати доцільність використання бюджетних коштів на освіту осіб, які надалі не зможуть бути працевлаштовані в жодну будівельну компанію за станом здоров'я. Будівництво є сферою підвищеної техногенної небезпеки, воно насичене великою кількістю машин, механізмів, інструментів і обладнання, які весь час перебувають у русі, виконуючи технологічні операції. Присутність на будівельному майданчику особи з вадами слуху та мови, яка потребує допомоги сурдоперекладача, може наражати на небезпеку не тільки цю особу, але й інших працівників, до того ж створювати аварійні ситуації на об'єкті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендовано створити цифровий репозиторій для надання здобувачам вищої освіти відкритого загальноуніверситетського доступу до методичних розробок кафедр.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Розробити та впровадити систему семінарів, майстер-класів та інших заходів для систематичної популяризації засад академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти та НПП.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендується розширити базу підприємств та організацій, на яких проводитиметься стажування НПП. Рекомендується в університеті організувати автоматизований програмний комплекс «Рейтинг викладачів», результати якого використовують під час відбору та для заохочення науково-педагогічних працівників університету.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

У звіті із самооцінювання відсутні будь-які відомості про діяльність служби психологічної підтримки здобувачів вищої освіти та співробітників ЗВО, а також про можливість анонімних звернень до відповідних підрозділів через скриньки довіри або сайт університету у випадках сексуальних домагань, дискримінації та/або корупції тощо. Тобто механізми моніторингу та розв'язання конфліктних ситуацій не функціонують. Необхідно впровадити систему семінарів і тренінгів, спрямованих на висвітлення шляхів розв'язання поширених конфліктних ситуацій, методів боротьби зі згубними звичками та залежностями, методів запобігання правопорушенням з боку здобувачів вищої освіти. Слід впровадити консультації психолога та визначити час і форми психологічної допомоги, на сайті університету створити скриньку для анонімної психологічної підтримки. З урахуванням наслідків пожеж, які траплялися в навчальних закладах України останніми роками, не можна обмежуватися тільки проведенням інструктажів з техніки безпеки, потрібно також практикувати періодичні навчальні евакуації. Це має особливе значення з огляду на те, що деякі особи мають певні вади здоров'я – є малорухливими або неконтактними.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Позиція роботодавців, фахівців-практиків стосовно якості змісту ОП, наповнення окремих освітніх компонентів повинна бути формалізована та чітко відображена у звіті голів екзаменаційних комісій, витягах з висновків методичних семінарів тощо. Практична складова навчання потребує детального висвітлення із наданням відомостей щодо місця проведення практик, обладнання та інструментів, що використовуються, результатів практик.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Інформаційні ресурси ЗВО та випускової кафедри потребують суттєвої модифікації, найбільше це стосується сайту ЗВО. Зокрема, необхідне створення інструментів зворотного зв'язку зі стейхолдерами – здобувачами вищої освіти та роботодавцями для всіх фаз навчального процесу. В умовах карантину особливого значення набуває можливість дистанційного доступу та користування ресурсами ЗВО – бібліотекою, електронними ресурсами й базами даних не в локальній мережі університету, а з IP адрес здобувачів вищої освіти та співробітників.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ТОВБИЧ ВАЛЕРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ